

чистоти — чисті, трофність — мезотрофна, сапробність — β-мезосапробна).

Для вирішення екологічних проблем річки Дніпро потрібно розробити та впровадити цілий комплекс заходів, які дозволили б значно зменшити вплив забруднюючих факторів. Пріоритетні заходи та шляхи їх реалізації наступні:

- 1) упорядкування існуючого водовідведення на об'єктах: житлово-комунального господарства, господарських об'єктах, сільськогосподарських угіддях, урбанізованих територіях;
- 2) упорядкування і підвищення технічного і технологічного рівнів спеціального водокористування;
- 3) створення та упорядкування водоохоронних зон і прибережних смуг;
- 4) здійснення агротехнічних, агролісомеліоративних та гідротехнічних протиерозійних заходів [3].

Література

1. Клименко М.О., Гроховська Ю.Р., Бедункова О.О. Гідроекологія: Навчальний посібник для дистанційного навчання. — Рівне: НУВГП, 2008. — 178 с.
2. Романенко В.Д., Сиренко Л.А., Федоровский А.Д. Экологические проблемы Днепра в ретроспективе и на современном этапе. // Гидробиологический журнал. — 1998. — Том 34, №5. — С. 3-10.
3. Язык А.В. Водогосподарська екологія: у 4 т., 7 кн. — К.: Генеза, 2004. — Т. 3, кн. 5. — 496 с.

ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА БІОРІЗНОМАНІТТЯ НА ТЕРИТОРІЇ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ПРИМОРСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

Школик А.Ю.

Таврійський державний агротехнологічний університет

Біорізноманіття є ключовим чинником забезпечення екологічної рівноваги довкілля, проблеми його збереження є актуальними. Україна, яка займає близько 6% площі Європи і має не менше 35% її біорізноманіття, може розглядатися як один із чинників відновлення біорізноманіття всієї Європи.

Термін "біологічне різноманіття" визначається як "різноманітність живих організмів з усіх джерел, включаючи, серед іншого, наземні, морські та інші водні екосистеми і екологічні комплекси, частиною яких вони є; це поняття включає у себе різноманітність у рамках виду, між видами і різноманітність екосистем".[1]

Державне підприємство «Приморське лісове господарство» розташоване в південній частині Запорізької області на території Приморського, Чернігівського, Токмацького адміністративних районів та міста Токмак.

На території лісгоспу виділяють такі основні ландшафтні елементи: морські мілководдя і затоки, акумулятивні острови і коси, солоні озера, штучні лісонасадження, глинисті і піщані обриви, сільськогосподарські угіддя, луки. У межах перерахованих ландшафтних елементів виділяються наступні групи біотопів: піщано-мулисті пляжі, очеретяні асоціації, солончакові болота, мілководдя, деревна рослинність, чагарники, степове різнотрав'я, псамофітна рослинність, антропогенні. Останні представлені промисловими спорудженнями і житловими приміщеннями.

Панівними породами лісового фонду території є: сосна кримська (*Pinus pallasiana*), ясен зелений (*Fraxinus pennsylvanica*), в'яз дрібнолистяний (*Ulmus*

parvifolia), гледичія колюча (*Gleditsia triacanthos*), маслина вузьколиста (*Elaeagnus angustifolia*), тамарикс чотири тичинковий (*Tamarix tetrandra* Pall.), дуб звичайний (*Quercus robur*), ясен звичайний (*Fraxinus excelsior*), акація біла (*Robinia pseudoacacia*), клен гостролистий (*Acer platanoides*), абрикос звичайний (*Prúnus armeniáca*).

На території «Приморського лісового господарства» зустрічається занесена (адвентивна) рослинність. Поява такого явища обумовлена підвищенням міграції людей при подорожах, транспортуванням вантажів. Саме таким шляхом на територію України потрапили американські бур'яни — дурнишник (*Xanthium*), щириця (*Amaranthus*), циклахена (*Suclachena*), дуже небезпечна амброзія (*Ambrosia*). Деякі з даних рослин досить швидко зникають, не витримуючи конкуренції з аборигенними рослинами, деякі легко пристосовуються до нових умов.

Частина території «Приморського лісового господарства» розташована і на морському узбережжі, тому слід звернути увагу і на псамофітні степи, які пов'язані з піщаними або піщано-черепашковими ґрунтами, що притаманні морському узбережжю, косам та пересипам. Зустрічаються вони лише фрагментарними ділянками, де були умови для їх збереження — відсутність випасу худоби, розорювання ґрунтів. Тут переважають характерні для піщаних ґрунтів злаки — ковила дніпровська (*Stipa borysthenica* Klovov ex Prokudin), колосняк піщаний (*Elymus arenarius*), осока колхидська (*Carex colchica*), катран приморський (*Crambe maritima*), синьоголовник приморський (*Eryngium maritimum*), а з кущів — тамарикс (лат. *Tamarix*). [2]

Основними негативними факторами які впливають на ріст і розвиток рослинних насаджень на території «Приморського лісового господарства» є антропогенний фактор, зумовлений використанням лісового фонду для потреб мисливського господарства і в рекреаційно-оздоровчих цілях; кліматичні фактори — пізні весняні та ранні осінні заморозки, періодичні пагубні сухотви, високі температури в літній період при нестачі вологи.

Фауна території Приморського лісгоспу зазнала втрат, внаслідок розорювання степів та зміни агроєкосистем. Але незважаючи на це територію населяє значна кількість ссавців: хижих, зайцеподібних, парнокопитних; птахів: гусеподібних, куроподібних, журавлеподібних, сивкоподібних, голубоподібних.

Багато видів тварин знаходяться в дуже депресивному стані і тому вимагають охорони. Зокрема до Червоної Книги України занесені 10 видів ссавців: нетопир середземноморський (*Pipistrellus kuhlii*), вечірниця велетенська (*Nyctalus lasiopterus* Schreber) (комахоїдні), мишівка степова (*Sicista subtilis*), тушканчик великий (гризуни) (*Allactaga major*), азовка (*Phocoena phocoena relicta*) (китоподібна), горностай (*Mustela erminea*), тхір степовий (*Mustela eversmanni*), перегузня звичайна (*Vormela peregusna*), борсук звичайний (*Meles meles*), видра річкова (*Lutra lutra*) (хижі); 21 вид птахів: лебідь-шипун (*Cygnus olor*), лебідь кликун (*Cygnus cygnus*), гуска білолоба мала (*Anser erythropus*), казарка червоноголова (*Branta ruficollis*), огар (*Tadorna ferruginea*), галагаз (*Tadorna tadorna*), чорнь білоока (*Aythya nyroca*), гоголь (*Bucephala clangula*), крохаль великий (*Mergus merganser*), крохаль довгоносий (*Mergus serrator*), луток (*Mergus albellus*), савка (*Oxyura leucoscephala*), дрофа (*Otis tarda*), хохітва (*Tetrax tetrax*), ходулочник (*Himantopus himantopus*), шилодзьобка (*Recurvirostra avosetta*), кулик-сорока (лат. *Haematopus bachmani*), кроншнеп великий (*Numenius arquata*), веретенник великий (*Limosa limosa*), голуб-синяк (*Columba oenas*); 2 види плазунів: гадюка степова (*Vipera renardi*), мідянка звичайна (*Coronella austriaca*); 18 видів комах, один вид кільчастих червів. Тільки за останні 350 років у світі назавжди зникли понад 60 видів наземних тварин, 100 видів птахів і третина з них — за останні 50 років. Багато хто з них були ендеміками. (гр. — місцевий), бли-

зько 1000 перебувають під загрозою зникнення.[2]

Окремі частини і ділянки лісгоспу зазнають шкідливого впливу розташованих поблизу промислових і сільськогосподарських підприємств, а також надмірних рекреаційних навантажень, внаслідок чого відбувається повне або часткове погіршення загального санітарного стану лісового фонду, зміна середовища існування тваринних організмів.

Для зменшення негативного впливу на територію необхідно:

- нормувати антропогенне навантаження на ландшафтні системи та сформувати політику збалансованого еколого-економічного розвитку з врахуванням специфіки даного регіону;
- дотримуватись природоохоронного законодавства;
- проводити всі можливі в реальних умовах заходи, спрямовані на покращення санітарного стану території лісгоспу, а також приділити увагу діяльності, направленої на поліпшення якісних характеристик, шляхом запровадження сучасних технологій, дій, інформаційній роботі серед дорослого населення та молоді;
- співпрацювати з працівниками сільського господарства, промислових підприємств, представниками бізнесу та влади.
- розробити та впровадити заходи для відновлення і оздоровлення лучних та степових екосистем;
- здійснити заходи щодо збереження середовищ існування тварин;
- оптимізувати рекреаційне навантаження на території.

Отже, стан і динаміка рослинного і тваринного світу на території Державного підприємства «Приморське лісове господарство» дають можливість провести екологічну оцінку біорізноманіття. Усі види господарської діяльності велися згідно чинних нормативних актів. Вони були направлені на підвищення якісного стану біорізноманіття, збереження його і підвищення захисних властивостей лісгоспу. Значного негативного впливу на стан рослинного і тваринного світу господарська діяльність не спричинила.

Література

1. Конвенція біологічного різноманіття [Електронний ресурс]. Від 1992 року/ООН. — Режим доступу до матеріалу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_030
2. Мягченко О.П. Основи екології: підручник/ Мягченко Олександр Петрович- К.: Центр учбової літератури, 2010- 312 с.
3. Пояснювальна записка Державного підприємства «Приморське лісове господарство» за 2012 рік — Приморськ: 2012-122 с.